

حاج سید رضا روضاتی
بانی صندوق قرض الحسنه
حاج سیدرضا روضاتی
محبوب قلوب مردم

سعدیا مرد نکو نام نمیرد هرگز
مرده آن است که نامش به نکویی نبرند

حجت الاسلام و المسلمین حاج سید رضا روضاتی در تاریخ اول شهریور۱۳۱۲ شمسی برابر با یازدهم ذی القعده سال ۱۳۵۱ قمری سالروز ولادت فروزنده ثامن الحجج علی بن موسی الرضا در خانواده ای روحانی دیده به جهان گشود. پدر بزرگوار وی مرحوم مغفور آیت الله حاج سید صدرالدین روضاتی فرزند مرحوم آیت الله حاج میرسید علی روضاتی و مرحومه حاجیه خانم جهان سلطان می باشند. و مادر وی مرحومه مغفوره علویه صالحه حاجیه خانم طاهره روضاتی فرزند مرحوم آیت الله آقا میرزا محمد جعفر روضاتی و مرحومه حاجیه خانم رباب می باشند.

خاندان روضاتی

خاندان روضاتی به لحاظ موقعیت علمی و شخصیت اجتماعی از بیوتات برجسته شیعه به شمار می رود و نزدیک به دو قرن است که ساکن شهر اصفهان می باشند و سلسله نسب شریف و افتخار آمیز ایشان به امامزاده واجب العظیم حضرت عبدالله بن موسی بن جعفر مدفون در شهر ساوه می رسد.

این خاندان به خاطر تألیف کتاب مشهور «روضات الجنات» اثر نفیس مرحوم آیت الله العظمی آقا سید محمد باقر چهارسوقی به روضاتی شهرت یافته اند. چنانچه صاحب «المنجد فی الاعلام» چنین نوشته : کتاب روضات الجنات در احوال بزرگان شیعه از مشهورترین مؤلفات شیعه می باشد.

که خاندان صاحب روضات بعد از او به جهت منسوب بودن آن کتاب به اسم «روضاتی» شناخته می شوند.

همچنین علامه حسن الامین مؤلف کتاب ارزشمند «دائره المعارف الاسلامیه الشیعیه» نوشته : اصفهان همواره شاهد تعدادی از نوابغ و علما و اندیشمندان بزرگ بوده که یا در این شهر زندگی کرده اند وای به آن مهاجرت نموده اند و همواره نام و یاد آنها در این شهر زنده مانده است. ازجمله آنها خاندان صاحب روضات الجنات می باشند که امروزبه نام روضاتی شناخته می شوند.

همسروفرزندان

همسر مرحوم حجت الاسلام و المسلمین حاج سید رضا روضاتی بانوی صالحه علویه عالیه مرحومه بانو شکوه الحاجیه ابطحی می باشد که ازدواج فرخنده آنها در تاریخ هجدهم فروردین ۱۳۳۵ شمسی برابر با ۲۵ شعبان ۱۳۷۵ قمری واقع گردید .

بانوی نامبرده از زنان با ایمان و ازجمله شیفتگان خاندان عصمت و طهارت و از خانواده های اصیل و از خانواده ای علمی و مفاخر شهر اصفهان به شمار می رفت . وی به حسن خلق وصله ارحام زبانزد خانواده خویش بود .

ثمره ازدواج حاج سید رضا روضاتی چهار فرزند می باشند که به ترتیب عبارتند از: حاج سید محمود روضاتی متولد ۱۳۴۴ شمسی دارای تحصیلات عالی در رشته تاریخ اسلام ، حاج سید احمد روضاتی متولد ۱۳۴۵ شمسی مفتخر به دریافت قریب به چهل و پنج اجازه از مراجع تقلید و اساتید عظام ، سرکار علویه حاجیه خانم روضاتی متولد ۱۳۵۰ شمسی و سید محمد مهدی روضاتی متولد ۱۳۶۰ شمسی دارای تحصیلات عالی .

این خاندان به خاطر تألیف کتاب مشهور «روضات الجنات» اثر نفیس مرحوم آیت الله العظمی آقا سید محمد باقر چهارسوقی به روضاتی شهرت یافته اند.

مرحوم آیت الله العظمی گلپایگانی از مراجع نامدار حوزه نجف بود که وی گرایش زیادی به امور معنوی داشت. که همین امر موجب علاقمندی گروه خاصی از مؤمنین وارادت مرحوم حاج سید رضا روضاتی به وی گردیده بود. به نحوی که تا روزهای آخر عمر ضمن مکاتبه باوی ازایشان دستورالعمل های معنوی می گرفتند

اساتید و مربیان

مرحوم حجه الاسلام و المسلمین حاج سید رضا روضاتی پس از طی ایام طفولیت و فرا گرفتن دروس ابتدایی و گذراندن دوره متوسطه در دبیرستان فرهنگ اصفهان به سبب اشتیاق باطنی و تشویق های دائمی والدین خود به حوزه علمیه اصفهان قدم نهاد وی دروس مقدماتی خود را نزد والد ماجد خود مرحوم آیت الله حاج سید صدرالدین روضاتی فرا گرفت و در مدرسه علمیه میرزا مهدی و مدرسه علمیه جده بزرگ نزد جمعی از علما و مجتهدین بزرگ شهر اصفهان در دوره سطح خارج فقه آموزش دیده به کسب علم و اخلاق پرداخت.

ازجمله اساتید وی، مرحوم آیت الله حاج فخرالدین روضاتی، مرحوم آیت الله العظمی آقا حاج میرسید احمد روضاتی، مرحوم آیت الله آقا ملا هاشم گورتانی، مرحوم آیت الله حاج شیخ محمد حسن عالم نجف آبادی، مرحوم آیت الله حاج شیخ احمد فیاض بوده اند.

اقامت کوتاه وپربار درنجف اشرف

مرحوم حجت الاسلام روضاتی پس از طی مراحل تحصیل حوزوی در مدارس علمیه اصفهان به خصوص تحصیل در مدرسه علمیه میرزا مهدی و مدرسه علمیه جده بزرگ و اتمام دوره سطح بنا به تشویق و توصیه مرحوم آیت الله حاج شیخ خلیل کمره ای در سال ۱۳۴۴ شمسی عازم حوزه علمیه نجف اشرف گردید و در مدرسه کاظم یزدی مشغول به تحصیل شد و از محضر مراجع بزرگی چون آیت الله العظمی علامه حاج سید علی خانی و دیگر علما بهره برد.

هرچند اقامت وی به دلایل مختلف در نجف اشرف کوتاه بود اما اثرات گران مایه آن تا آخرین روزهای عمر قرین روح آن عالم ربّانی بود که ازجمله می توان به افتخار آشنایی با مرحوم آیت الله العظمی حاج سید جمال الدین گلپایگانی و آثار ارزشمند این آشنایی اشاره نمود.

مرحوم آیت الله العظمی گلپایگانی از مراجع نامدار حوزه نجف بود که وی گرایش زیادی به امور معنوی داشت. که همین امر موجب علاقمندی گروه خاصی از مؤمنین و ارادت مرحوم حاج سید رضا روضاتی به وی گردیده بود. به نحوی که تا روزهای آخر عمر ضمن مکاتبه با وی از ایشان دستورالعمل های معنوی می گرفتند که بعضی از نسخه های آن موجود است و ازجمله آثار این ارتباط آن بود که حاج سید رضا روضاتی می گفت : من آنچه از برکات در زندگی دارم مرهون آقا سید جمال الدین می دانم و بخصوص چون پس از ازدواج تا مدت ۸ سال فرزندی پیدا نکرده بودند، می گفتند من فرزندان خود را از دعاهای مرحوم آقا سید جمال الدین دارم که به برکت دعاهای ایشان خداوند به من فرزند عطا نموده است.

اجازات علمی و روایتی

مرحوم حجه الاسلام والمسلمین حاج سید رضا روضاتی در طول ایام اشتغال به تحصیل و تـدریس ، موفق به اخذ اجازه های متعدد علمی و روایی و امور حسبیه از علما اعلام و مراجع عظام گردید که برخی از آنها عبارتند از: مرحوم آیت الله العظمی حاج سید ابوالقاسم خوئی ـ مرحوم آیت الله العظمی حاج سید محسن حکیم ـ مرحوم آیت الله العظمی حاج سید محمود شاهرودی ـ مرحوم آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی ـ مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج سید محمد رضا گلپایگانی ـ مرحوم آیت الله العظمی علامه حاج میرسید علی فانی ـ مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج سید محمد هادی میلانی ـ مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج میرزا حسین فقیه سبزواری ـ مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج سید محمد مهدی کاظمینی ـ مرحوم آیت الله آقای حاج میرسید محمد مهدی سلطان العلما

حضور اجتماعی

حجه الاسلام و المسلمین روضاتی همواره در برخورد با مسائل و حوادث جاری بهترین تکیه گاه را مرجعیت شیعه می دانست. لذا در روزهای بحرانی ازجمله زمان امام خمینی ، با سوق دادن مردم به قیام و بیان شفاف احکام شرعیه بر منبر و نیز با امضاء

بیانیه های متعدد که توسط جامعه روحانیت صادر می شد وبا مکاتبه مستمر با ایشان تا آخر عمر بر این مسیر ثابت قدم بود .

خدمات عمرانی

وی در زمان حیات خویش اقدامات مؤثری در زمینه های عمرانی و فرهنگی انجام دادند که ازجمله آنها اقدام به احداث و بازسازی مساجد متعدد در شهر اصفهان و مناطق محروم و تأسیس صندوق قرض الحسنه و اقدام به نشر کتاب های مذهبی و علمی و تشکیل و هدایت دهها جلسه فرهنگی در نقاط مختلف شهر و سرمایه گذاری در تجدید بنای مدارس علمیه می باشد . که اسناد و مدارک آنها در دسترس می باشد .

اقامه نماز جماعت

حاج سید رضا روضاتی در تمام مدت عمر خود در مساجد متعدد اقامه جماعت می نمود که ازجمله اند : مسجد جد بزرگوار خود به نام مسجد آیت الله العظمی آقا میرزا محمد باقر صاحب روضات واقع در فلکه چهارسوق شیرازی ها و نیز در مسجد حاج عباس علی واقع در خیابان مسجد سید و مسجد الرضا واقع در دروازه تهران که به همّت والای خود وی بنا گردیده است . مسجد سلمان واقع در خیابان جهاد اصفهان و مسجد جامع واقع در دستگرد خیار.

وعظ وارشاد

از دیگر برنامه ها و فرازهای زندگی وی حضور فعال و مستمر در سنگر خطابه می باشد. که بیش از سی و پنج سال با اتکا به عریکه منبر و با بهره جستن از تفسیر آیات کریمه قرآن با وعظ و خطابه تشکیل جلسات تفسیر مجالس پرجمعیت را اداره می نمود و طبقات مختلف مردم با استفاده از بیان شیوای وی درس دین می آموختند .

از ویژگی های سخنرانی وی تأکید به بیان احکام شرعی و مطرح نمودن فروعات فقهی بود . همچنین از امتیازات مهم خطابه های این مرحوم جنبه قرآن محوری آن بود که درآغاز هر سخنرانی با طرح یک آیه از آیات قرآن و بررسی روایات در تبیین مفهوم آیه مطالب را به صورتی منظم ارائه می نمود و استفاده از استدلال های عقلی و پر جاذبه با بیان فصیح و رسای وی سبب شده بود که جلسات سخنرانی ایشان مورد اقبال و توجه اقشار مختلف به خصوص جوانان باشد .

علاوه برآن جلسات تفسیر قرآن که درب های ماه مبارک رمضان به صورت سیار در مناطق مختلف شهر برگزار می گردید ازجمله جلسات پرجمعیت بشمار می رفت و نیز وی عنایت ویژه ای در انتخاب موضوع ها برای این جلسات داشتند که به طور معمول با توجه به نیاز جامعه ایراد می گردید .

ویژگی های اخلاقی

مرحوم حجه الاسلام والمسلمین حاج سید رضا روضاتی عالمی عامل بود که خصائص اخلاقی منحصربه فرد اووی را محبوب القلوب نموده بود .

او فردی مهربان و با عطوفت ، متواضع ، صبور و دارای هوش سرشار و نبوغی خاص بود . دیگرخصائصی که وی به آن شهره بود بدین ترتیب است :

خلوص : حاج سید رضا روضاتی هرگز دنبال شهرت طلبی نبود و از تملق و چاپلوسی و دستبوسی و نظائر این امور واهی اظهار تنفّر می نمود و حتی به فرزندان خود نیز اجازه نمی داد دست او را ببوسند و یا افراد مختلف در مجالس از خدمات وی تجلیل نمایند و همواره سعی می نمود که آرام و بدون جلب توجه به دیگران به وظیفه خود عمل کند و مزد عمل خویش را همیشه از خدای خود مسئلت می نمود و بس .

تواضع وفروتنی : شکی نیست که از برترین فضائل اخلاقی تواضع و فروتنی است که زیبنده هرانسانی است و برای روحانیون زیبنده تر.

از خصوصیات اخلاقی این مرحوم این بود که با مستخدمین و خدمتگزاران خانه بر سر یک سفره می نشست وبا آنها غذا می خورد وبا آنها مزاح می نمود و از نکوهش برخی افراد در این مورد پروایی نداشت و در حل و فصل امور روستاییان چون از چهره های شاخص شهر بود دریغ نکرد و هرگز از معاشرت با اقشار ضعیف شانه خالی نمی کرد .

روح عبادت : روضاتی ازعالمانی بود که لذت وافرخود را درعبادت

حاج سید رضا روضاتی هرگز دنبال شهرت طلبی نبود و از تملق و چاپلوسی و دستبوسی و نظائر این امور واهی اظهار تنفّر می نمود و حتی به فرزندان خود نیز اجازه نمی داد دست او را ببوسند و یا افراد مختلف در مجالس از خدمات وی تجلیل نمایند و همواره سعی می نمود که آرام و بدون جلب توجه به دیگران به وظیفه خود عمل کند و مزد عمل خویش را همیشه از خدای خود مسئلت می نمود و بس .

می دید. لذا تا روزهای آخر عمر مقید به اقامه نماز به جماعت بود و مداومت بر تعقیبات و نوافل داشت، به ویژه نافله شب و تعقیب نماز صبح و همواره می گفت : تعقیب نماز صبح تا طلوع آفتاب سبب وسعت رزق و گشایش امور روزمره انسان است.

وی علاقه وافری به تلاوت قرآن از خود نشان می داد، به نحوی که هر روزا وجود قرآن های متعدد در منزل مقید بود از هر قرآن حداقل یک صفحه به طور مستمر تلاوت نماید که مبادا قرآن درخانه حبس شده باشد و تا صفحه ای از قرآن تلاوت نمی نمود، از خانه خارج نمی شد. همچنین وی در انجام آداب و اعمال روزها و شب های متبرکه در طول سال به خصوص اعمال شب نیمه شعبان و لیالی مبارکه قدر اهتمامی عجیب داشت.

دعا و زیارت و توسل به ائمه طاهرین : ارادت حجه الاسلام و المسلمین به اهل بیت در حد و مرز وصف ناشدنی است. به نحوی که وی هفته را بدون توسل به اهل بیت آغاز نمی کرد و هر شب قبل از خواب و اغلب زیر آسمان لحظاتی را به عرض سلام و زیارت معصومین سپری می نمود و اهتمام زیادی به خواندن زیارت جامعه کبیره داشت. علاوه برآن هر صبح شنبه جمعی از اهل علم و مداحان اهل بیت را از طلوع آفتاب به منزل دعوت نموده وبا ذکر فضایل و مصائب خاندان عصمت و طهارت مجلس انسی ترتیب می داد وبا برگزاری مراسم سوگواری در شب های محرم و پذیرایی از عزاداران سید الشهداء اظهار ارادت و سرسپردگی به آستان اهل بیت عصمت و طهارت می نمود و چون دچار عارضه قلبی بود هر گاه در مصائب چشمانش گریان می شد، اشک خود را به قلب خود می مالید.

وی تأکید زیادی بر نماز اول ماه داشت و در زمان مشکلات خود در اکثر موارد زیارت عاشورا و حدیث کساء می خواند و همواره به فرزندانش برای داشتن ایمان و تقوا و ادای نماز و عبادت و اجتناب از معصیت و توسل به اهل بیت توصیه می نمود.

شاها من ار به عرش رسانم سریر فضل
مملوک آن جنابم و مسکین این درم
گر بر کنم دل از تو و بردارم از تو مهر
آن مهر برکه افکنم آن دل کجا برم
نامم ز کارخانه عشاق محو باد
گر جز محبت تو بود ذکر دیگرم
ای عاشقان کوی تو از ذره بیشتر
من کی رسم به وصل تو کز ذره کمترم

سحرخیزی و تهجد : از عادات دیرینه این مرحوم این بود که ساعتی قبل از اذان صبح درنهایت سکوت و در تاریکی شب بدون روشن کردن چراغ مشغول به نافله و ذکر نیمه شب شود و در طول سال در شب های ماه رمضان خواب او به حداقل ممکن می رسید و حتی در بسیاری از شبهای ماه رمضان به خصوص در فصل گرما که شبها کوتاه بود، نمی خوابید و به تلاوت قرآن و نافله های این ماه مشغول می شد و پس از تناول سحری و اقامه نماز صبح ساعتی را می خوابید.

خدمتگزاری به مردم و قضا حوائج آنان : ازجمله اموری که حاج سید رضا روضاتی برآن اصرار و اهتمام جدی داشت، قضا حوائج مؤمنین بود، به گونه ای که هر گاه شخصی دچار گرفتاری می شد و یا نیازی پیدا می کرد، تا آنجاکه از دست و زبان و قلم و قدم وی بر می آمد. در رفع حاجت او تلاش می کرد. گاهی اتفاق می افتاد که افراد برای رفع اختلافات خانوادگی در نیمه های شب به سراغ وی بیایند و او با چهره ای گشاده استقبال می نمود و تا مشکل آنها رفع نمی شد، به خانه باز نمی گشت.

وی اهتمامی عجیب درمورد فقرا به خصوص فقرای اهل محل داشت و اغلب آنها ماهیانه دریافت می کردند. بدون مطلع شدن دیگران از این عمل وی در این خصوص نظری بلند داشت وبا گذشت با سخاوت بود، حتی در وصیّت خویش سهمی برای فقرا در نظر گرفته و به آن وصیّت نموده است. به قول سعدی :

صاحب دلی به مدرسه آمد ز خانقاه
بشکست عهد صحبت اهل طریق را
گفتم میان عالم و عابد چه فرق بود
تا اختیار کردی از آن این طریق را
گفت آن گلیم خویش به درمی برد ز موج
وین جهد می کند که بگیرد غریق را

پرهیز در مصرف بیت المال: همان گونه که در حدیثی از حضرت علی علیه السلام چنین آمده : «از زیاده روی در مصرف بیت المال بپرهیزید که بیت المال مسلمانان تحمل ضرر را ندارد.»

خصوصیت این مرحوم این بود که از حقوق شرعی مطلقاً استفاده نمی کرد و در ایام تحصیل هرگز شهریه حوزه را دریافت ننمود. همچنین در سال های فراغت از تحصیل، علیرغم اجازات متعدد که از مراجع معظم تقلید داشت، هرگز درهمی از وجوه شرعی را صرف امور شخصی و زندگی خصوصی خود نمی نمود و جهت انجام وظایف روحانیت نظیر اقامه نماز جماعت در مساجد هرگز وجهی حتی به عنوان حق الزحمه قبول نفرمود و برای تأمین هزینه های زندگی خویش با کسب اجازه از مراجع معظم تقلید از طریق انجام عقود شرعی و تصدی دفتر ازدواج امرار معاش می نمود اوین روش نیکو را به فرزندان خود نیز به ودیعه نهاد.

غروب آفتاب عمر

هر گاه مومن فقیهی از دنیا برود، رخنه ای در اسلام ایجاد می شود که چیزی آن را پر نمی کند. در نخستین لحظات طلوع آفتاب روز پنج شنبه، پنجم ماه رمضان ۱۴۰۶ قمری برابر با ۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۵ شمسی روح بلند مرحوم حجه الاسلام و المسلمین حاج سید رضا روضاتی به ملکوت اعلی پیوست. وی سالیان متمادی از بیماری قلب رنج می برد که در سال ۱۳۶۳ شمسی به توصیه اکید پزشکان معالج در خارج از کشور تحت عمل جراحی قلب قرارگرفته و دو سال پس از انجام عمل، زندگی را بدرود گفت.

وقتی خبر درگذشت آن عالم فرزانه منتشر شد، از همان ساعات اولیه صبح مردم شریف و عالم دوست اصفهان به منزل مسکونی وی مراجعه نمودند و مراسم غسل او در منزل توسط یکی از علما محترم

وی علاقه وافری به تلاوت قرآن از خود نشان می داد ، به نحوی که هر روز با وجود قرآن های متعدد در منزل مقید بود از هر قرآن حداقل یک صفحه به طور مستمر تلاوت نماید که مبادا قرآن در خانه حبس شده باشد و تا صفحه ای از قرآن تلاوت نمی نمود ، از خانه خارج نمی شد . همچنین وی در انجام آداب و اعمال روزها و شب های متبرکه در طول سال به خصوص اعمال شب نیمه شعبان و لیالی مبارکه قدر اهتمامی عجیب داشت .

اصفهان صورت پذیرفت . و سپس توسط مرحوم آیت الله حاج میرسید علی ابطحی با حضور جمع کثیری از علما اعلام و مردم بر پیکر آن فقید سعید نماز میّت خواندند و سپس بدن مطهر وی به مسجد محل اقامه جماعت یعنی مسجد مرحوم آیت الله صاحب روضات منتقل و از آنجا بعد از نماز ظهر و عصر بر سر دستان مؤمنین از خیابان کاشانی تا محل مسجد سید تشییع و سپس به باغ رضوان جهت دفن منتقل گردید .

اتفاقی قابل توجه : حاج سید رضا روضاتی وقتی که جهت انجام امور اداری و حفر قبر به مسئول وقت باغ رضوان مراجعه نمود مرحوم احمد آتشین با شگفتی اظهار نمود که ایشان امروز قبل از طلوع آفتاب به باغ رضوان مراجعه کرده و محل دفن خود را مشخص کرده و ساعاتی بیشتر از آمدن ایشان نمی گذرد که در همان مکان نزدیک غروب آفتاب به خاک سپرده شد .

مراسم بزرگداشت

از اولین روز رحلت آن عالم ربّانی عموم ارادتمندان به آن فقید سعید آمادگی خود را برای برگزاری جلسات بزرگداشت آن مرحوم اعلام کردند و مجالسی چند با شرکت جمعیت انبوه مردم برای وی برگزار گردید. که عبارتند از: ۱ ـ مجلس ترحیم شب اول در منزل مرحوم آیت الله صاحب روضات واقع در فلکه چهارسوق شیرازی ها ۲ ـ مسجد الرضا واقع در دروازه تهران ۳ ـ مسجد جامی واقع در خیابان جامی ۴ ـ مسجد حاج عباسعلی واقع در خیابان مسجد سید ۵ ـ مسجد سلمان واقع در خیابان صارمیه ۶ ـ مسجد خواجه تاج الدین واقع در خیابان ولی عصر۷ ـ مسجد جامع دستگرد خیار مراسم شب هفت و هفتمین روز چهلم آن فقید سعید نیز با حضور گسترده مردم متدیّن اصفهان برگزار شد و هر ساله نیز مراسم سالگرد درگذشت آن عزیز با حضور علاقمندانش برگزار می گردد.

منبع : مقدمه کتاب «پنج گفتار» به قلم سید احمد روضاتی